

FI lausuntopyyntö VV

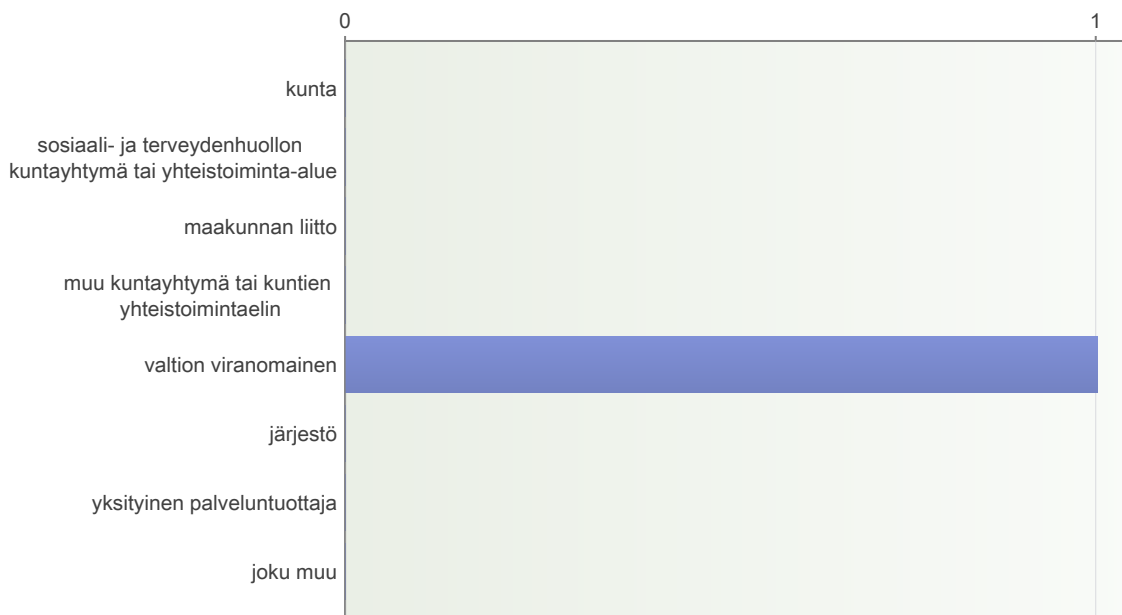
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Väestörekisterikeskus	Kristiina Kaivonen	kristiina.kaivonen@vrk.fi; puh 0295 535 231	27.3.2017	Väestötietopalvelut- yksikkö ja Digitaaliset- palvelut yksikkö

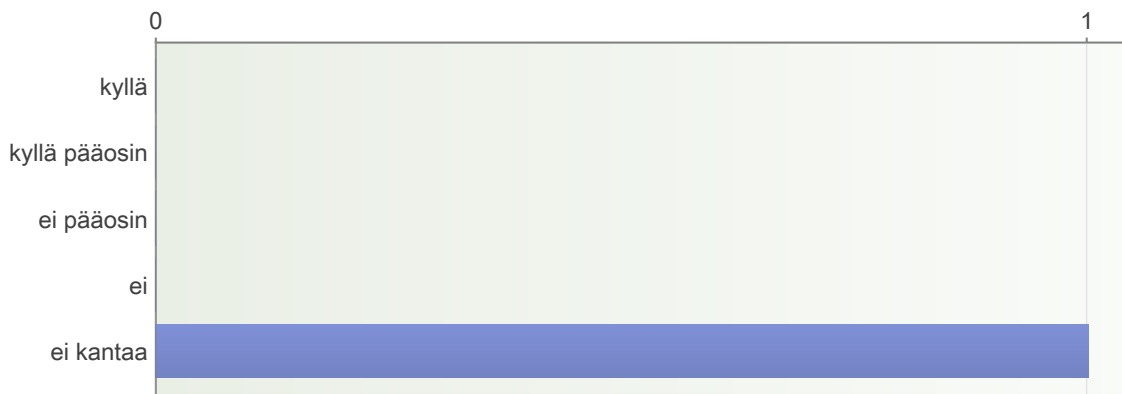
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

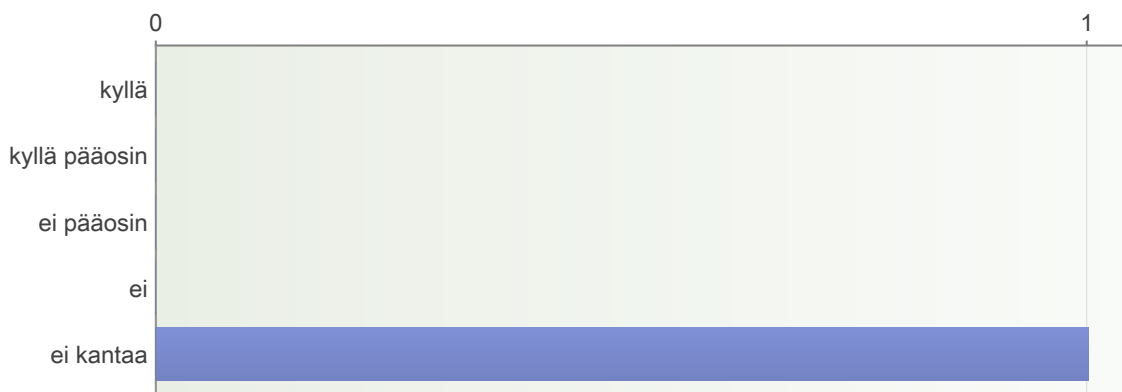

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

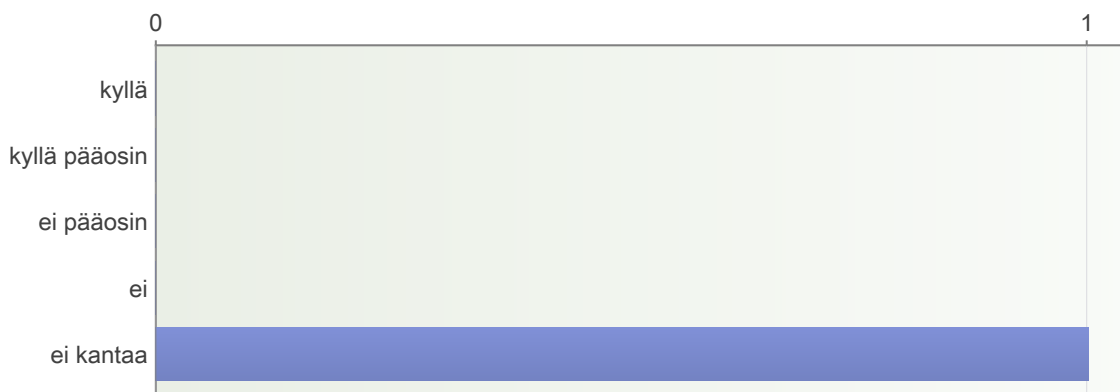

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

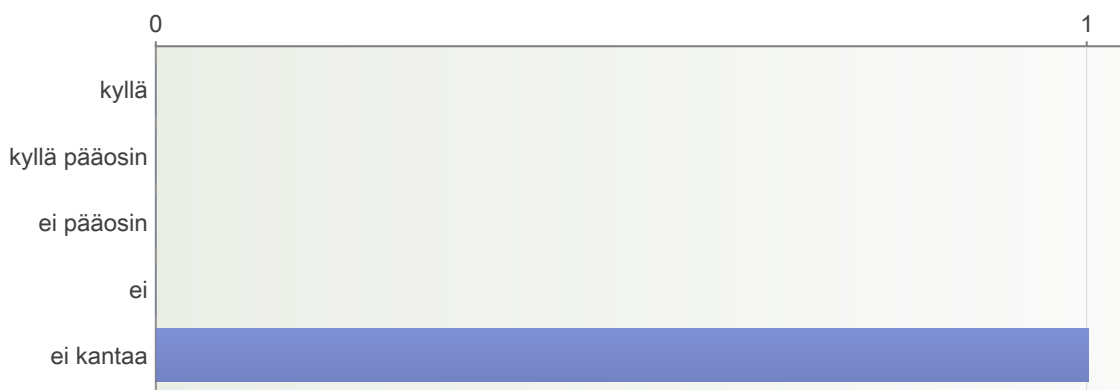

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

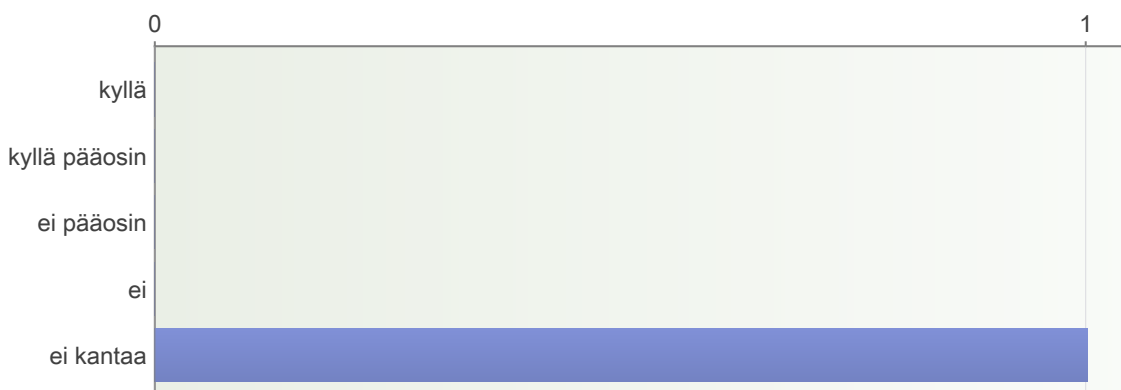

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

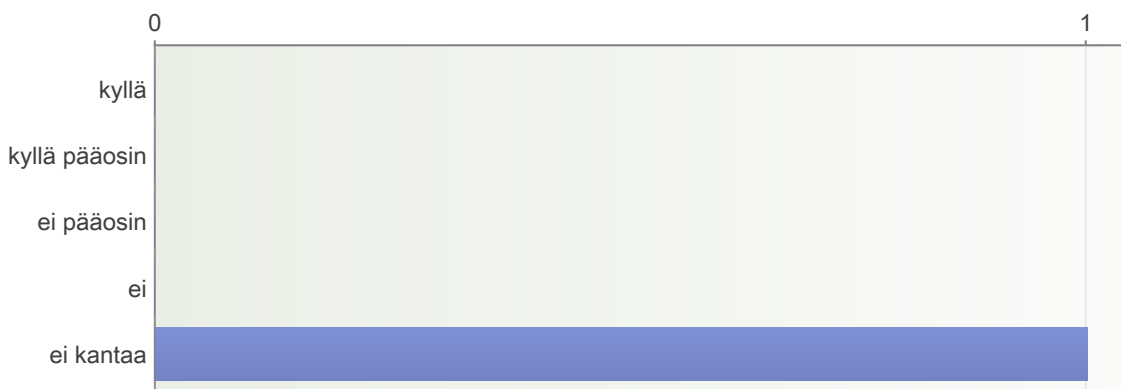

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

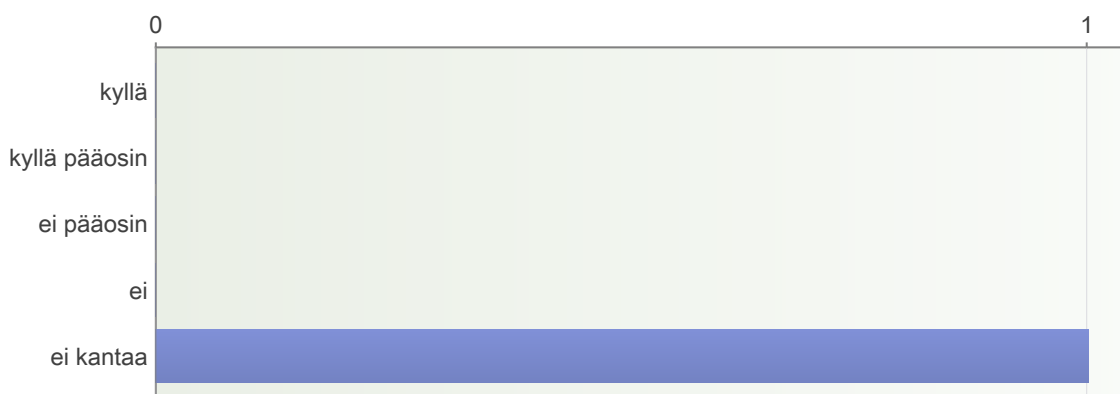
Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

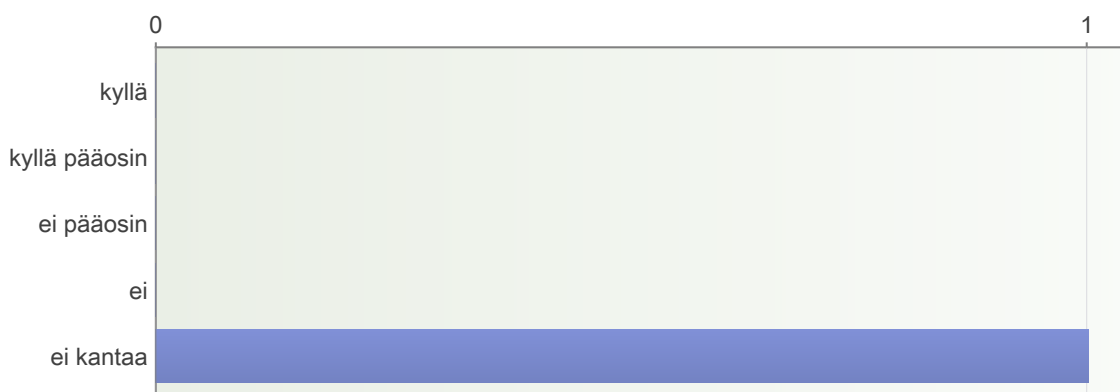

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

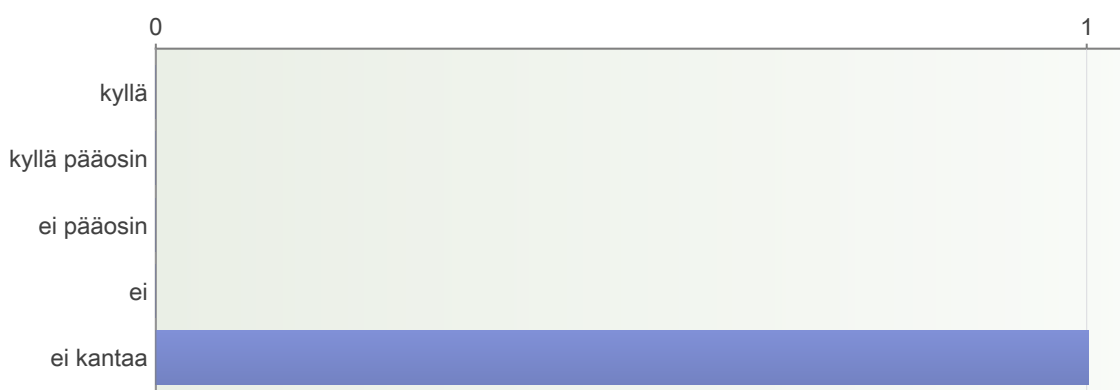

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

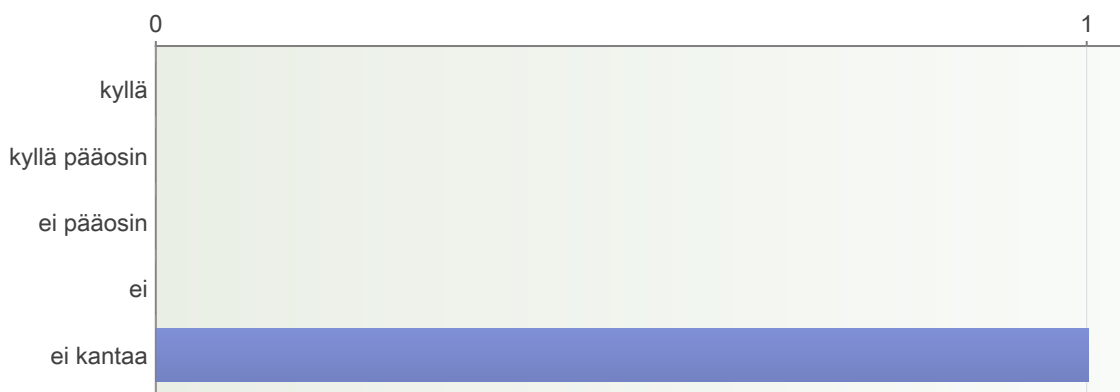

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

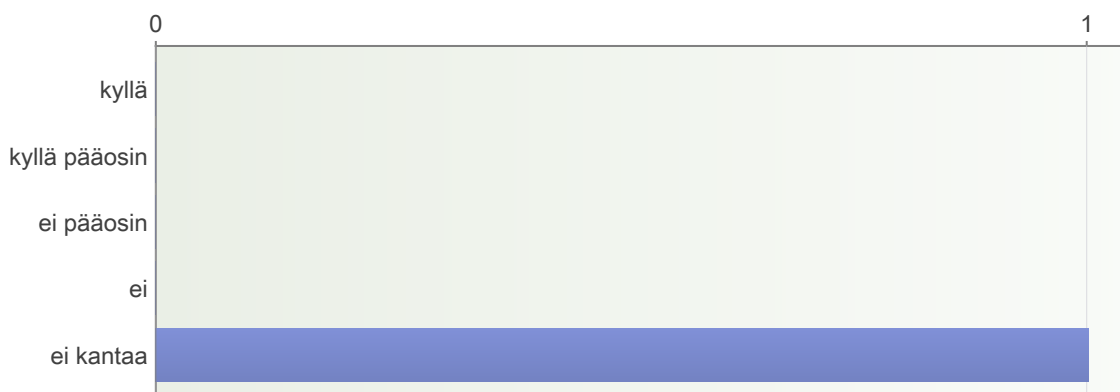

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

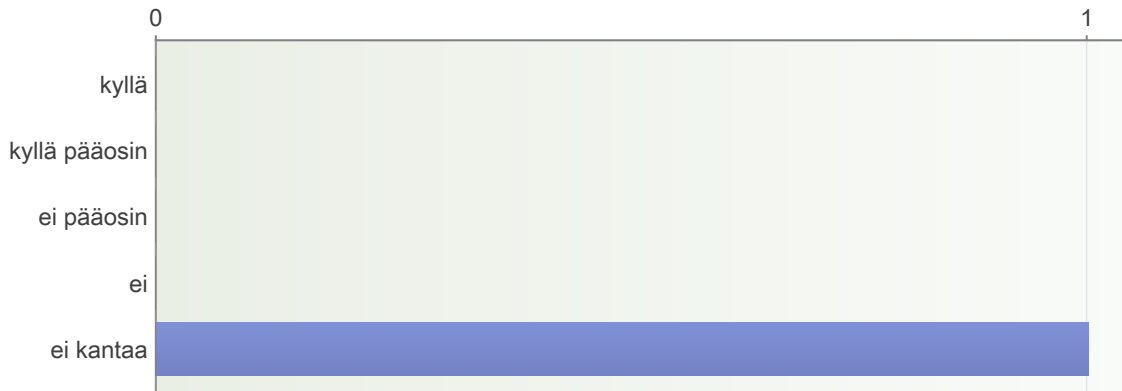

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

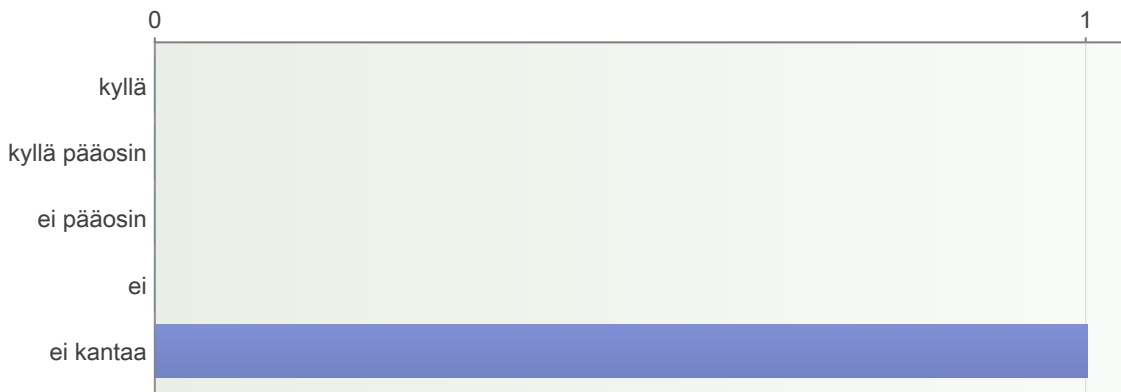
35. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

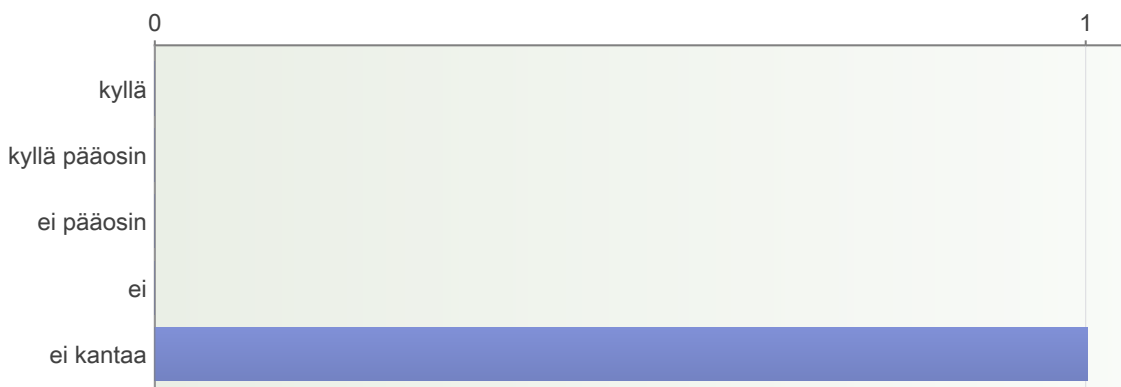

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

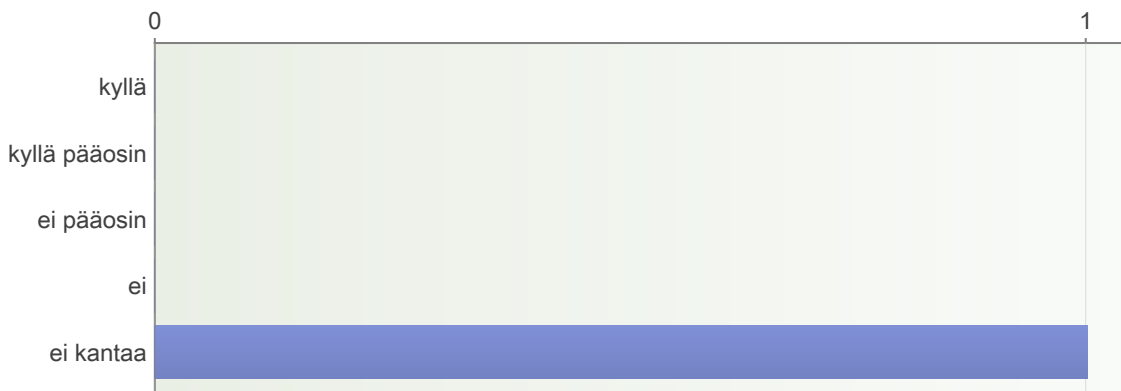

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

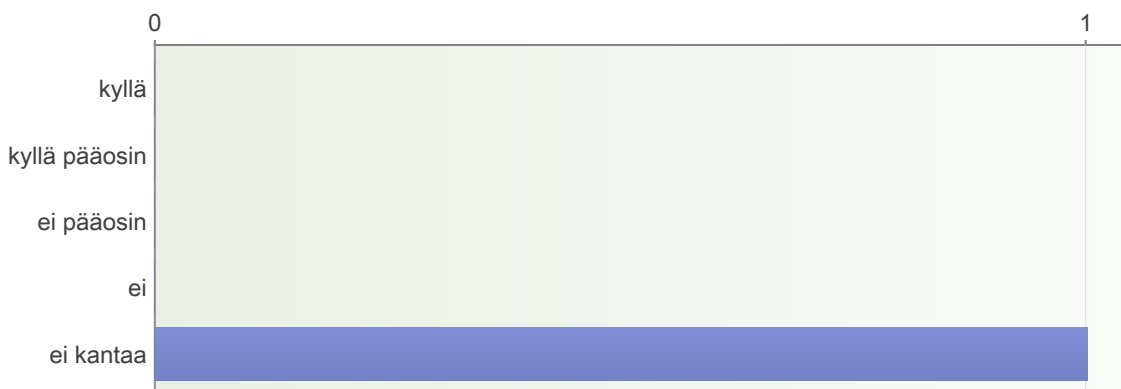

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

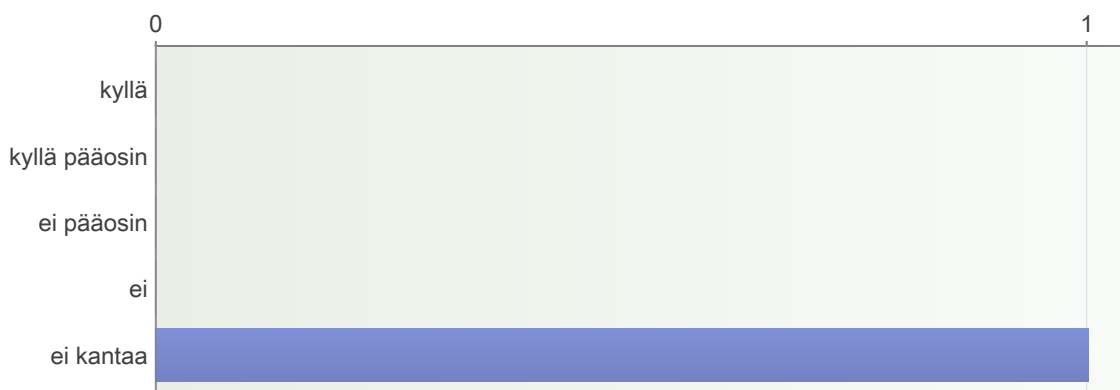

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

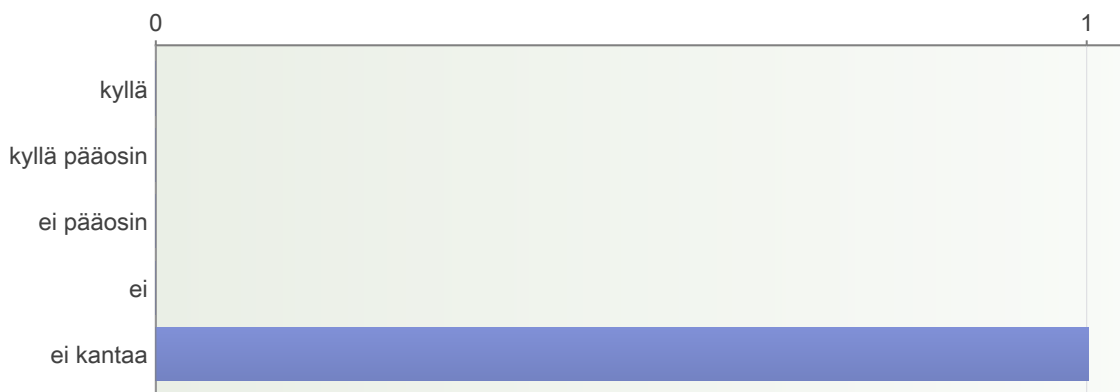

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

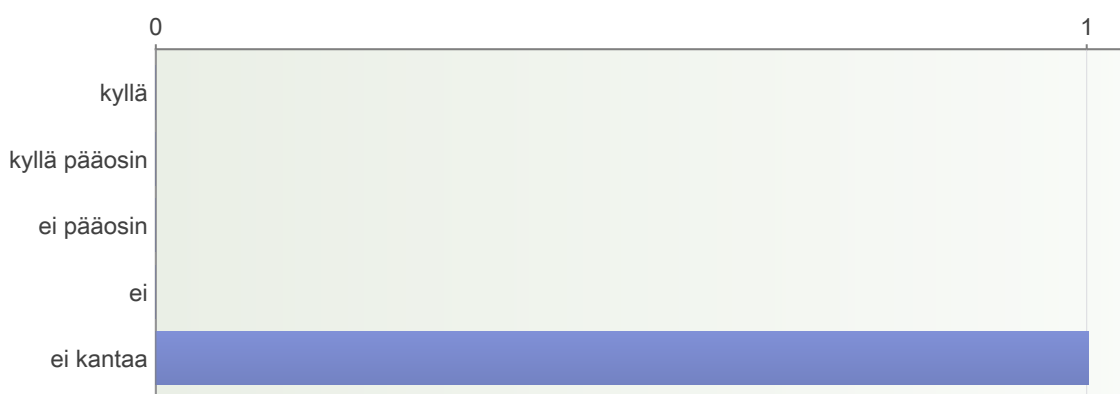

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

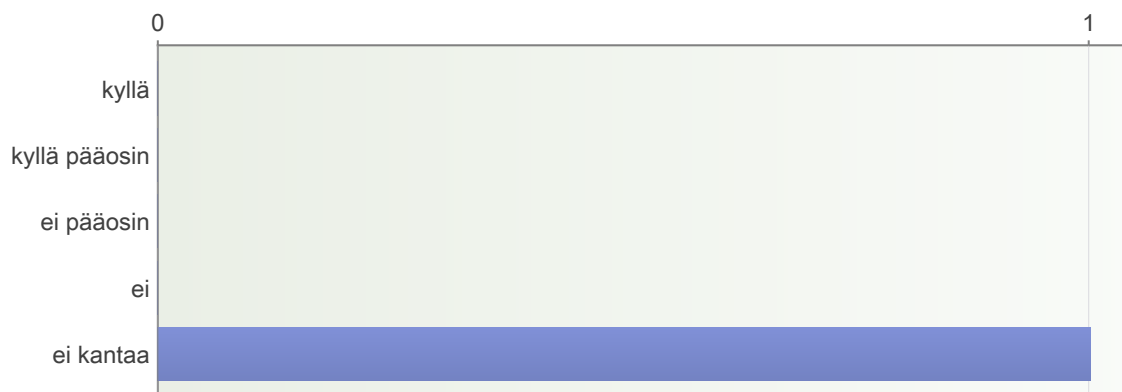

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

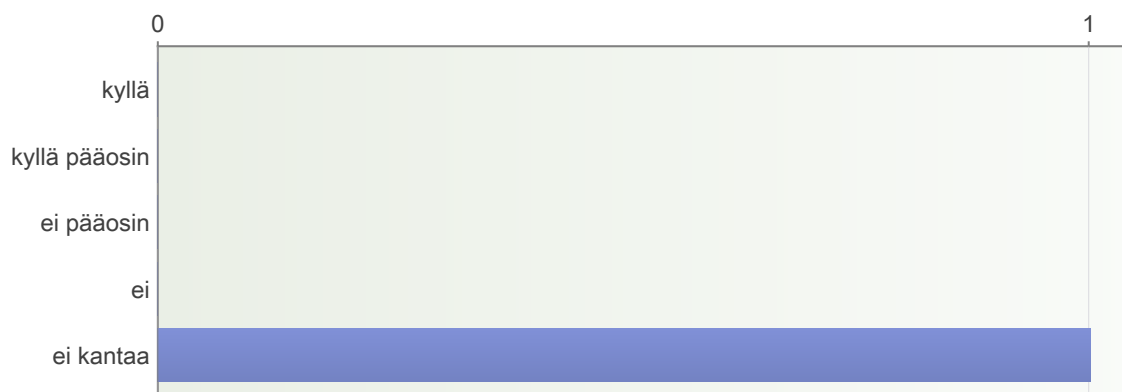

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

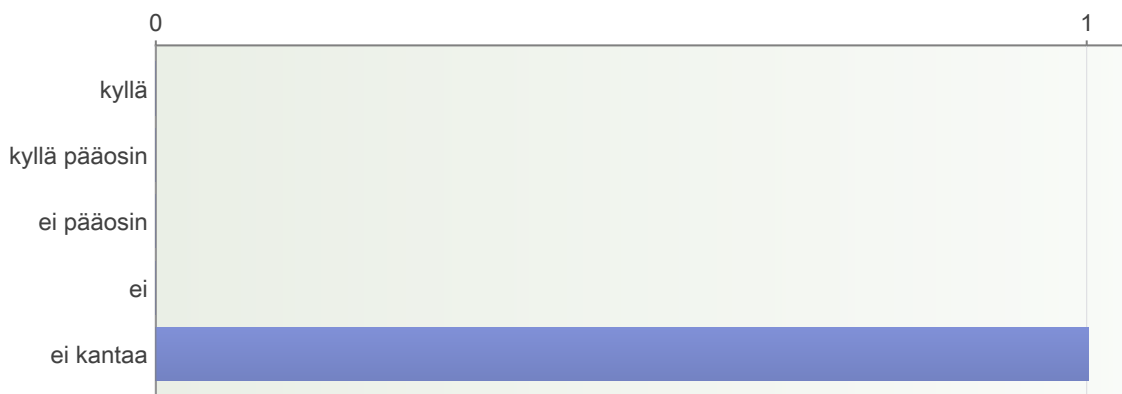
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Väestörekisterikeskus ei tunne säädösten vaikutusta käytännön toimintaan riittävästi ottaakseen asiaan kantaa.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

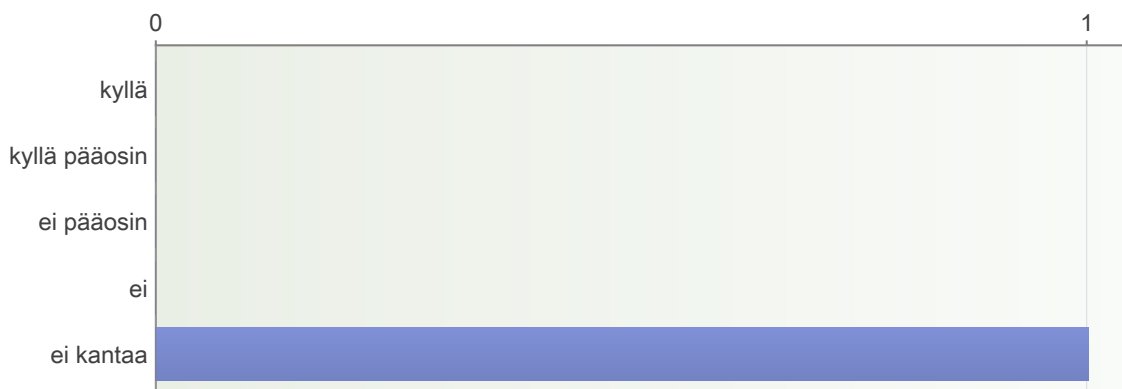

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Väestörekisterikeskuksella ei ole erillisiä varsinaisia tausta- tai jäsenorganisaatioita. Väestörekisterikeskus tekee väestökirjahallinnon osalta yhteistyötä maistraattien kanssa. Väestörekisterikeskus ei kuitenkaan tässä ota kantaa esityksen vaikutuksista maistraattien toimintaan.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Tietojen luovutus väestötietojärjestelmästä

Väestörekisterikeskus voi tämän hetkisen lainsäädännön mukaan luovuttaa tietoja väestötietojärjestelmästä laajemmin viranomaisille kuin yrityksille tai muille yksi-tyisille tahoille. Väestörekisterikeskus kiinnittääkin huomiota siihen, että ilman lainsäädännön muuttamisesta julkisoikeudelliset yhteisöt (kuten maakunnan liikelaitos), yritykset ja muut yksityiset tahot jäävät viranomaisiin nähden erilaiseen asemaan tietojen saamisessa väestötietojärjestelmästä. Näin ollen Väestörekisterikeskus esittääkin, että sosiaali- ja terveydenhuolto uudistusta koskevassa lainsäädäntökokonaisuudessa säädettäisiin toimijoiden oikeudesta saada tiedot väestötietojärjestelmästä.

Viranomaiset saavat väestötietojärjestelmän vakiomuotoiset tietopalvelut maksutta. Yritykset ja muut yksityisoikeudelliset tahot maksavat saamistaan väestötietojärjestelmän tiedoista tämän tyyppisessä toiminnassa, joka perustuu laissa säädetyn tehtävän hoitamiseen omakustannehintaisesti.

Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 – 42 §:ssä säädetään väestötietojärjestelmässä olevista erityis-asemassa olevista tiedoista (kuten tieto huostaanotosta, tieto sukupuolen vahvistamisesta vastakkaisen sukupuolen mukaiseksi, tieto adoptiosta). Nämä edellä mainitut tiedot joitakin pieniä poikkeuksia lukuun ottamatta saa luovuttaa vain viranomaiselle. Väestörekisterikeskus esittää, että kyseisten tietojen osalta tehdään perusteellinen harkinta onko niitä tarpeellista valinnanvapauden myötä luovuttaa sosiaali- ja terveydenhuolto uudistuksessa mukana oleville julkisoikeudellisille yhteisöille, yrityksille tai muille yksityisille tahoille. Mikäli näiden tietojen luovuttaminen katsottaisiin tarpeelliseksi, olisi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettua lakia muutettava tältä osin.

Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa on lisäksi säädetty, että henkilötunnus voidaan luovuttaa, jos tiedon käyttäjällä on oikeus käsitellä henkilötunnusta henkilötietolain tai muun lain perusteella. Henkilötunnus tiedon osalta Väestörekisterikeskus ehdottaa, että sosiaali- ja terveydenhuolto uudistusta koskevassa kokonaisuudessa säädetään oikeudesta saada tietoja väestötietojärjestelmästä, ja siinä voitaisiin erikseen todeta oikeudesta saada henkilötunnus.

Väestörekisterikeskus nostaa palvelutuottajien kohdalla erikseen esiin pohdittavaksi sen onko valtakunnallisen väestötietojärjestelmän tietoja tarpeellista luovuttaa sel-laiselle palvelun tuottajalle, joka toimii yksityisenä

henkilönä.

Väestörekisterikeskus tuo esille sen seikan, että Väestökeskuksen hallintopäätökset (tietoluvat) myönnetään pääsääntöisesti rekisterinpitäjälle, joka valinnanvapaudessa olisi lähinnä maakunta.

Sähköisen asioinnin tukipalvelut

Väestörekisterikeskus toteaa, että ehdotuksella on yhteys Väestörekisterikeskuksen palveluihin, joita Väestörekisterikeskus tuottaa hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) nojalla sekä väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2209) nojalla.

Hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 5 §:ssä säädetään tukipalvelujen käytöstä julkisessa tehtävässä. Lainkohdan mukaisesti lain 3 §:n 1 momentin 1—4, 7 ja 8 kohdassa tarkoitettuja tukipalveluja ovat lähtö-kohtaisesti veloitettuja käyttämään valtion hallintoviranomaiset, virastot, laitokset ja liikelaitokset sekä kunnalliset viranomaiset niiden hoitaessa laissa niille säädettyjä tehtäviä ja tuomioistuimet ja muut lainkäyttöelimet (5.1 §). Edelleen 5.2 §:ssä säädetään, että julkisen hallinnon viranomaiset, itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset, eduskunta virastoiheen ja valtion talousarvion ulkopuoliset rahastot sekä lailla tai lain nojalla annetulla asetuksella tai lain nojalla annetulla valtion hallintoviranomaisen päätöksellä julkista hallintotehtävää itsenäisesti hoitamaan asetetut saavat käyttää kaikkia tukipalveluja laissa säädetyn julkisen hallintotehtävän hoitamiseksi. Kunnalliset viranomaiset saavat käyttää kaikkia tukipalveluja myös muissa tehtävissä. Lain 5.3 §:ssä todetaan, että lakiin perustuvan sopimuksen nojalla tai muulla kuin 2 momentissa tarkoitettulla perusteella julkista tehtävää hoitavat saavat käyttää tässä tehtävässään muita tukipalveluja paitsi tunnistuspalveluja ja verkkomaksamisen kokoamis- ja hallinnointipalvelua sekä viestinvälityspalvelua. Näiden tarjoamisesta tässä momentissa tarkoitetuille organisaatioille päättää kyseistä tukipalvelua tuottava palvelutuottaja, joka tarvittaessa päättää myös siitä, onko käyttäjäorganisaatio tässä momentissa tai 2 momentissa tarkoitettu organisaatio.

Hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain osalta on jo valmisteluvaiheessa todettu ja hallituksen esitykseen kirjattu viittauksena sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamiseen sekä ja itsehallintoalueiden perustamiseen, että uudistuksen johdosta joudutaan esimerkiksi tähän hallituksen esitykseen sisältyvään hallinnon yhteisiä sähköisen asioinnin tukipalveluja koskevaan lakiehdotukseen sisältyviä käyttöoikeutta ja velvollisuutta koskevia säännösehdotuksia tarkistamaan (HE 59/2016, s. 34).

Väestörekisterikeskus tuo esiin, että nykyisellään kirjaukset, jotka hallituksen esitykseen laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa käsittelevät yksityisen sektorin toimijoiden toteuttamaa palvelutuotantoa, johtavat hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain nykyisten kirjausten vuoksi suppeaan tulkintaan esimerkiksi mahdollisuuksista hyödyntää Väestörekisterikeskuksen tuottamia palveluista Suomi.fi-tunnistusta ja Suomi.fi-viestejä (5.3 §). Hallituksen esitykseen laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa on esimerkiksi kirjattu määritelmiin palvelun tuottajan tarkoittavan maakuntalain 52 §:ssä tarkoitettua maakunnan liikelaitosta sekä osakeyhtiötä ja muuta yhtiötä, yhteisöä, yhdistystä, osuuskuntaa, säätiötä ja itsenäistä ammatinharjoittajaa, joka tuottaa maakunnalle tämän lain mukaisen valinnanvapauden piiriin kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja (2.1 § 4 k).

Väestörekisterikeskus toteaa yleisenä huomiona, että tärkeää on harkita, miten Suomi.fi-palvelujen hyödyntäminen mahdollistetaan sote-toimijoille siten, että kilpailuneutraaliteettia ei vaaranneta ja että toimijoilla on tosiasialliset mahdollisuudet hyödyntää Suomi.fi-palveluja sote-toimintojen sähköistämisen tukena. Toisaalta on syytä arvioida myös sitä, onko Suomi.fi-palvelujen käyttöveloitteeseen tarve tehdä muutoksia.

Käytännössä nykyisellään esimerkiksi Suomi.fi-tunnistuksen hyödyntäminen yksityisen sektorin toimijalle ei välttämättä ole mahdollista järjestelmissä, joissa asioidaan sekä yksityisen että julkisen asiakkuuden

perusteella, koska asiointia ei pystytä järjestelmissä rajaamaan. Palvelua ei voida hyödyntää em. syystä, vaikka käyttäjäorganisaatio (yksityisen sektorin toimija) hoitaisi sopimuksen perusteella julkista tehtävää ja vaikka Väestörekisterikeskus muutoin arvioisi, että palvelua voitaisiin toimijalle tarjota.

Suomi.fi-palveluiden osalta Väestörekisterikeskus esittää, että kokonaisuuden suunnitteluvaiheessa arvioitaisiin Suomi.fi-palveluiden hyödyntämismahdollisuudet tarpeellisin osin yhteistyössä Väestörekisterikeskuksen kanssa, jotta kansallisten ratkaisujen soveltamisella voitaisiin tukea laajaa uudistusta. Väestörekisterikeskus tuottaa seuraavia Suomi.fi-palveluja: palvelutietovaranto, palveluväylä, verkkonäkymä, tunnistus, valtuudet ja viestit.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Väestörekisterikeskus esittää, että julkisoikeudellisten yhteisöjen, yritysten tai muiden yksityisten tahojen oikeudesta saada tietoja (erityisesti oikeudesta saada henkilötunnus) väestötietojärjestelmästä silloin, kun nämä hoitavat valinnanvapautteen kuuluvia tehtäviä, säädettäisiin nyt esitettyssä laissa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta.

Mikäli katsotaan tarpeelliseksi, että yrityksille tai muille yksityisoikeudellisille tahoille luovutettaisiin väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 4 luvussa määritellyjä erityisasemassa olevia tietoja (kuten tieto adoptiosta, huostaanotosta, henkilön sukupuolen vahvistamisesta vastakkaisen mukaiseksi) tulisi tähän lakiin tehdä muutoksia. Tällä hetkellä em. tietoja voidaan luovuttaa vain viranomaisille.